

fra februar 1996 og i Dommerforeningens henvendelse til justitsministeren af 12. september 1996 med forslag om en generel reform af den civile retspleje.

En del af Dommerforeningens og Advokatrådets reformforslag blev gennemført ved lov nr. 414 af 10. juni 1997 om ændring af retsplejeloven (Hurtigere behandling af civile sager m.v.). Herudover indeholder reformforslaget bl.a. forslag om, at der i retsplejeloven indføres ensartede regler om skriftlig forberedelse og mulighed for parterne for at aftale en behandlingsform, der har visse ligheder med privat voldgift (lukkede døre, sagkyndige dommere og ingen appeladgang).

Dommerforeningens henvendelse af 12. september 1996 indeholder bl.a. overvejelser om en mere fleksibel retsplejeordning, der omfatter forskellige behandlingsformer til forskellige sagstyper.

På denne baggrund er formålet med dette lovforslag alene at medvirke til at løse de mere akutte problemer, der især for Højesteret er forbundet med den gældende sagsfordeling mellem de enkelte instanser ved domstolene.

I pkt. 4 og 5 omtales de forslag i Retsplejerådets betænkning, som ikke er medtaget i lovforslaget.

2. Forhøjelse af beløbsgrænsen i retsplejelovens § 227

2.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 224 behandles civile retssager i 1. instans ved byret, medmindre andet er bestemt i retsplejeloven eller i anden lov. Hovedreglen efter retsplejeloven er således, at civile sager skal anlægges ved byret i 1. instans.

Efter retsplejelovens § 227, stk. 1, skal sager om krav, der har en økonomisk værdi over 500.000 kr., imidlertid henvises til behandling ved landsret i 1. instans, hvis en af parterne anmoder om det. Endvidere kan en sagsøger efter eget valg umiddelbart anlægge sådanne sager ved landsretten, jf. § 227, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 226, stk. 1, kan byretten endvidere henvise en sag til behandling ved landsret i 1. instans, såfremt en af de i bestemmelsen nævnte 6 henvisningsgrunde foreligger. Der er herefter mulighed for at henvise en sag, hvis

- 1) sagen er af principiel karakter,
- 2) sagens udfald kan få væsentlig betydning for andre end parterne,
- 3) sagen har særlig indgribende betydning for en part,
- 4) sagen rejser af eller mod en offentlig myndighed eller institution,

5) sagen rejser spørgsmål om anvendelse af fællesmarkedsret eller fremmed ret, eller

6) sagen efter indhentet udtalelse fra landsretten findes mest hensigtsmæssigt at kunne behandles i forbindelse med en anden sag, der verserer ved landsretten.

Endelig følger det af retsplejelovens § 225, at sager om prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, der har øverste administrative kompetence til at træffe afgørelser i sager mellem det offentlige og private, skal behandles ved landsret i 1. instans. § 225 suppleres desuden af en række bestemmelser i anden lovgivning, hvorefter visse sager mod offentlige myndigheder skal behandles ved landsret i 1. instans, herunder f.eks. bistandslovens § 129, stk. 1, om sager om tvangsfjernelse af børn m.v. og skattestyrelseslovens § 33 om sager, der er afgjort af Landsskatteretten.

Reglerne om retternes saglige kompetence er senest ændret ved lov nr. 273 af 3. maj 1989. Efter de indtil da gældende regler skulle sager med en økonomisk værdi over 200.000 kr. behandles ved landsretten i 1. instans.

2.2. Retsplejerådets forslag

Retsplejerådet har overvejet helt at ophæve den automatiske henvisningsregel i retsplejelovens § 227. Dette ville indebære, at alle formueretlige sager som udgangspunkt skulle starte ved byretten i 1. instans alene med mulighed for henvisning til landsretten efter de særlige betingelser i retsplejelovens § 226, stk. 1. Ved »formueretlige sager« forstås sager, der henvises til eller anlægges ved landsret i medfør af § 226, stk. 1, eller § 227, i modsætning til sager, der anlægges på forvaltningsretligt grundlag efter § 225 eller tilsvarende bestemmelser i anden lovgivning.

Rådet finder imidlertid, at sager, som angår meget store økonomiske værdier, med stor sandsynlighed må antages at opfylde henvisningskriterierne i § 226, stk. 1, nr. 3, om tilfælde, hvor »sagen har særlig indgribende betydning for en part«. Disse sager må derfor kunne forventes henvist til behandling ved landsretten, såfremt en af parterne anmoder om det. En ophævelse af § 227 vil derfor efter rådets opfattelse ikke sikre, at antallet af sager, der vil starte i landsretten i 1. instans med deraf følgende fri ankemulighed til Højesteret, vil falde.

Hertil kommer, at sagsgenstandens værdi må antages at blive tillagt stor betydning af både parterne og deres advokater. Det er derfor muligt, at parterne alene på grund af sagens værdi finder, at den har en sådan